

(1072—1078), καὶ ἐπετράπη ἡγεμόνι, ἡ ἐπάρχῳ Νικηφόρῳ τῷ Βρυεννίῳ, τῷ ἀλκιμωτάτῳ ἐν τῷ βασιλείῳ ἀνδρί· ἀλλ' οὗτος ὕστερον ἰκναστὰς κατὰ τοῦ αυτοκράτορος καὶ εὐθὺς καταπολεμηθεὶς καὶ συλληθεὶς ὑπὸ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ Νοβιλιτισμοῦ, καταπλήθη κατὰ διαταγὴν τοῦ νέου αυτοκράτορος, Νικηφόρου τοῦ Βοτανιάτου. Τὴν αὐτὴν τύχην ἔλαβεν ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ διάδοχος αὐτοῦ, Νικηφόρος ὁ Βαυλακίος (1079), τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ πράξας [Νικηφ. Βρυεν. ἐν Βοταν. Α'. 1, 2. ἐν Μιχαήλ 2—8 Ἀνν. Κομν. Α'. 2, 3, 4, 5]. Τότε ἠτοιμάζετο καὶ ὁ δούξ τῆς Ἀπουλίας, ὁ Νορμάννος Ῥόβερτος Γουσκάρδος, υἱὸς τοῦ περιφημοῦ Ταγκρέδου, νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ελλάδα. Μετὰ τὴν ἀναιμάκτον κατάληψιν τῆς Κερκυρας καὶ τῶν παραλίων πόλεων τῆς Ἡπείρου [1081] ἡ γὰρ Γουσκάρδος ἤγαγε στρατὸν καὶ στόλον πρὸ τοῦ Δυρραχίου. Ἡ πόλις αὕτη ὑπερασπίζετο ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τινῶν ἐπιπέλων ἀνδρῶν. Καὶ τοὶ δὲ πολλὰ καὶ παντοῖα δυστυχήματα ἐκώλυον τὰς προόδους τοῦ Γουσκάρδου· διότι οἱ μὲν μετ' ἀπλέτου χιόνος κατέστρεψε μέγα μέρος τοῦ στόλου, τὸ δ' ἕτερον μέρος ὑπεχώρησεν ἐν κατατρεῖα ναυμαχίᾳ τῇ τύχῃ καὶ τῇ τέχνῃ τῶν Ἐνεσίων, ὑπὲρ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους πολεμουμένων, ὁ δὲ τις τῶν πολιτοκουμένων ἐπήνεγκε τρόμον πλοῖον μέχρι τῆς σκηνῆς τοῦ Νορμάννου, μετὰ δὲ ἀποβολὴν τῆς θαλασσοκρατίας αἱ νῆσοι καὶ αἱ παραλίαι πόλεις ἀπηρεοῦντο εἰς αὐτὸν ὑποταγῆν καὶ ἰσχυρὰ καὶ τέλος λοιμώδης νόσος ἐπέστησεν εἰς τοὺς ἀποκρούοντας, 10,000 αὐτῶν, ἐν οἷς 500 ἵππεις, ἀπέδωκεν εἰς ἀνωφελῆ καὶ ἀδοξον θάνατον· ὁμοίως ἐν μέσῳ τοσούτων συμφορῶν μόνος ὁ Ῥόβερτος ἐμεινῆσεν ἀκαμπτος καὶ ἀκατάβλητος καὶ ἐξ Ἀπουλίας καὶ Ἀκαλαίας νέους μαχητὰς εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς προτέρας ἀπωλείας προσκαλέσας, μετ' ἀκαμάτου δραστηριότητος προσέβαλεν, ἡ ὑπέσκαψεν τὰ τεῖχη τοῦ Δυρραχίου. Ἀλλ' ἡ τέχνη καὶ ἡ ἀνδρεία του εὖρεν ἰσχυρὰν καὶ ὑπερέχουσαν τέχνην, καὶ ἡ ἀπαράδειγτον ἀμυνα τῶν πολιτοκουμένων ἔδωκε τῷ διαδόχῳ τοῦ νεοφροῦ Νικηφόρου, τῷ αυτοκράτορι Ἀλεξίῳ τῷ Κομνηνῷ, ἰκανὸν καιρὸν, ἵνα συναγάγῃ τὴν δύναμιν τῆς αυτοκρατορίας. Ἀλλ' ὁμοίως ὁ Ἀλέξιος καὶ 70000 Ἕλληνας αὐτοῦ ἐν τῇ αἰματηρᾷ πρὸ τοῦ Δυρραχίου μάχῃ (6 ὀκτωβρίου 1081) ὑπεχώρησαν τῇ ἐπιπέσει τῶν Νορμάνων· τὸ ἄθος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀπώλετο μετὰ πολλῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν· ὁ αυτοκράτωρ μόλις διασωθεὶς κατέφυγεν εἰς Ἀχρίδην καὶ τὸ στρατόπεδον καὶ τὴν ἀποσκευὴν τοῦ στρατοῦ τῷ πολεμίῳ· μετὰ δὲ τῆς ἀπωλείας τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ ἀνδρείου Παλαιολόγου συναπώλοντο καὶ πᾶσαι αἱ ἐλπίδες τῆς φρουρᾶς. Ἀλλ' οὐδὲν ἦτιον ἡ ἄλωσις τῆς πόλεως ἀπέκειτο εἰς ἀποδοσίαν εὐγενοῦς τινος Ἐνετοῦ, ἀνοικτῆτος τῶν νικητὰς τὰς πύλας αὐτῆς. Ἀφοῦ ἡ πολιτοκομία δὴν ἔδειξε ἐπὶ σχεδὸν μῆνας, περὶ τὸ μεσονύκτιον κλίμακες ἐκ σχολιοῦ κατεκρεμάσθησαν ἐκ τῶν ἰσχυρῶν, οὐκίνητοι Καλαβροὶ ὑπερέβησαν τὰς ἐπάλαξας καὶ τοῦ πορθητοῦ αἱ σάλπιγγες ἐξύπνησαν τοὺς ὑπνώον-

τας Ἕλληνας. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, ἀφοῦ τὰ τεῖχη ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν Νορμάνων, ἡ μάχη διήρκεσεν ἐν ταῖς ἀγυαῖς τῆς πόλεως τρεῖς ὄλας ἡμέρας. Μετὰ τῆς πτώσεως τοῦ Δυρραχίου ἅπαντα τὰ δυτικὰ μέρη τοῦ Κράτους ἐμειναν ἀνεκτικὰ, καὶ ὁ Γουσκάρδος εἰσήλασε μέχρι πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ δὲ υἱὸς του Βοημοῦνδος ἐπολέμησεν ἐν τοῖς πεδίοις τῆς Λαρίσης. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γουσκάρδου τὸ Δυρράχιον πάλιν μετέβη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας διὰ προδοσίας. Ἰάλιν ὁ Βοημοῦνδος τῷ 1107 ἐπήνεγκε τὰ ὄπλα αὐτοῦ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀλβανίας, καὶ δι' ἐπιπέπου, μέχρι τοῦ ἐπιόντος ἔτους παραταθείσης, πολιτορίας παρέλαβε τὸ Δυρράχιον, ἀλλὰ νῦν ἀνευ δριστικῆς ἐπιβροῆς εἰς τὴν ὄλην πορείαν τοῦ πολέμου. Τῷ 1185 ὁ Σικελὸς βασιλεὺς Γυλιέλμος ὁ Ἄγαθος ἀφῆκε τὸ Δυρράχιον ὑπὸ τοῦ τυρανικοῦ Ἀνδρονίκου ἀρπαγῆναι μικρὸν δ' ὕστερον ἀπέδωκεν αὐτὸ τοῦ Ἐνετικοῦ στόλου νὰ ἀναγνωρίσῃ αυτοκράτορα Ἀλέξιον τὸν Ἀγγέλου. Ἐπὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῶν Λατίνων διανομῆς τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἡ πόλις αὕτη ἔλαχε τοῖς Ἐνετοῖς. Ἀλλὰ πρὶν ἢ οὗτοι καταλάβωσιν αὐτὴν, ἡ μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀμφίβολον τοῦτο] κατεσχέθη ὑπὸ Μιχαήλ τοῦ ἐξ Ἀγγέλων Κομνηνοῦ, καὶ ἔκτοτε διετέλεσεν ἰκανὸν χρόνον πρωτεύουσα, ἡ μία τῶν πρώτων πόλεων τῆς δεσποτείας Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας, τῆς ὑπὸ τοὺς ἐξ Ἀγγέλων Κομνηνοῦ, μέχρι τοῦ 1271, ὅτε παρεδόθη ἐκουσίως Κάρλω τῷ ἐξ Ἀνδαγαυίας βασιλεῖ τῆς Νεαπόλεως [Ἐλληνομ. Γ. Α'. σ. 213]. Τῷ δε 1273 κατεστράφη ὑπὸ σεισμοῦ καὶ διηρπάγη ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν, εἴτα πάλιν ὑπὸ τούτων ἐκτίσθη καὶ κατοικήθη. Ἐν ἀρχῇ τοῦ 14 αἰῶνος ἡ ἤδη Ἀλβανικὴ αὕτη ἀποικία φαίνεται ὑποτεταγμένη τῷ Σέρβῳ ἡγεμόνι Κωνσταντίνῳ, τοῦλάχιστον ἐπὶ νομισμάτων [παρὰ Zanetti, diss. de nummis regum Mysiae] ὁ Κωνσταντίνος ἐπιφαίνεται δεσπότης τοῦ Δυρραχίου. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Κωνσταντίνου ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, τῶν Σέρβων βασιλεῖα Στέφανον τὸν Οὐρόρογον Γ'. διαφορᾷ. Φίλιππος ὁ ἡγεμόνι τοῦ Τάραντος, νεώτερος τῶν υἱῶν Κάρλου τοῦ Β'. βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ἐκ τῶν ἐν τῇ Σερβικῇ βασιλείᾳ τούτων διαταραξέων ὠρεληθεὶς, εἰς τὰς μετὰ Θάμαρ, θυγατρὸς τοῦ δεσπότη τῆς Ἡπείρου Νικηφόρου τοῦ ἐξ Ἀγγέλων Κομνηνοῦ, προικοδοτήσας χώρας προσέθηκε καὶ τὸ Δυρράχιον (1315—1332). Τοῦ δὲ Φιλίππου ἀποθανόντος, ἡ δουκεία Δυρραχίου μετέβη παρὰ τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελφόν τὸν πριγγίπα Ἰωάννην, ὅστις τῶς φέρων τὴν ἐπωνυμίαν ἡγεμῶν τῆς Ἀχαΐας, ἀντήλλαξεν αὐτὴν τῇ δούξ Δυρραχίου. Τὸν δὲ Ἰωάννην ἀποθανόντα (24 Μαρτ. 1335) διεδέξατο ὁ ἐκ τῆς δευτέρας γυναικὸς του Ἀγνῆς πρεσβύτατος τῶν τριῶν υἱῶν Κάρλος. Οὗτος δὲ ὑποπευθεὶς οὐ πάντῃ δικαίως συμμετοχὸν τοῦ φόνου τοῦ Βασιλεῦς τῆς Νεαπόλεως Ἀνδρέου, ἐφρονεῦθη πρὸς ἐκδίκησιν [12 Ἰανουαρίου 1348] ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀνδρέου Λουδοβίκου τοῦ βασιλεῦς τῶν Οὐγγρῶν τὴν δ' ἀρχὴν αὐτοῦ παρέλαβεν ὁ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἰωάννην, δουκὴς τῆς Δυρραχίου, γαμβρὸς αὐτοῦ, ὁ